

Eduskunnan sivistysvaliokunta

Hallituksen esitys Eduskunnalle esiopetuksen muuttamisesta velvoittavaksi (HE 135/2014 vp)

Totean Opetushallituksen puolesta lausuntona otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä seuraavan.

Lakiesityksen yleisperusteluissa tuodaan esille kattavasti esiopetukseen osallistumisesta lapsille ja yhteiskunnalle koituvat edut. Lakiesityksessä esiopetukseen säädettäisiin lasten osallistumisvelvollisuus, josta huoltajat olisivat vastuussa. Lakiesityksen mukaan opetuksen järjestäjien toteuttamaan, esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin perustuvaan esiopetukseen osallistumisen sijaan lapset voisivat osallistua myös muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Sitä millaista muu toiminta voisi luonteeltaan olla, ei lakiesityksessä kuvata tai perustella.

Esiopetus on vakiintunut tunnetuksi ja arvostetuksi osaksi lasten oppimisen polkua Suomessa. Suurin osa 6-vuotiaista osallistuu esiopetukseen, vaikka osallistuminen on ollut vanhempien vapaaehtoiseen valintaan perustuvaa. Esiopetus on myös ollut pidennettyä oppivelvollisuutta tarvitsevien lasten lain mukainen oikeus jo 1990-luvulta. Lisäksi esiopetusta on tarjottu niille lapsille, jotka aloittavat perusopetuksen säädettyä oppivelvollisuuskäyttä myöhemmin. Esiopetuksen toteuttamista ohjataan ja kehitetään lainsäädännön ohella esiopetuksen opetussuunnitelman perusteilla ja niiden perusteella valmisteltavilla paikallisilla esiopetuksen opetussuunnitelmissa. Opetussuunnitelma on perusopetuslain mukaan opettajia velvoittava, toimintaa ohjaava asiakirja. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteita uudistetaan parhaillaan ja paikallinen opetussuunnitelmatyö on käynnissä eri puolilla Suomea.

Esiopetuksen velvoittavuutta koskevassa lakiesityksessä esitetään, että esiopetukseen osallistumisen sijaan lapsi voisi osallistua muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan, kuten esimerkiksi kotona toteutettavaan esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Opetushallitus huomauttaa, että esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaista esiopetuksen tavoitteet saavuttavaa muuta toimintaa on haastavaa järjestää esiopetuksen laajuuden, eri tiedon- ja taidonaloihin perustuva opetustarjonnan, lasten mahdollisesti tarvitseman kasvun ja oppimisen tuen sekä oppilashuollon toteuttamisen vuoksi.

Esiopetuksen velvoittavuuden myötä on tärkeää suunnata riittävästi ohjausta ja toimenpiteitä siten, että lasten parissa toimivat eri tahot, kuten neuvola ja päivähoito tarjoaisivat huoltajille riittävästi tietoa esiopetuksen tavoitteista ja paikallisista esiopetukseen osallistumisen mahdollisuuksista. Päivähoidon yhtey-

dessä järjestettävässä esiopetuksessa tulisi ottaa huomioon perheiden erilaiset tarpeet esimerkiksi vuorohoidossa olevien lasten esiopetuksen järjestämiseksi.

Yhteenvetona Opetushallitus toteaa, että hallituksen esitys perusopetuslain muuttamiseksi niin, että esiopetus säädettäisiin velvoittavaksi, on lähtökohtaisesti kannatettava. Esityksen mukaan esiopetusveloitteen laiminlyönnistä ei aiheudu seuraamuksia vastaavasti kuin oppivelvollisen valvonnan laiminlyönnistä. Veloitteen säätäminen ilman sanktiota voi johtaa lain kunnioituksen heikkenemiseen.

Lakiesitys ei riittävällä tavalla ota huomioon esiopetuksen ulkopuolelle jäävien lasten huoltajien tarvitsemaa ohjausta ja tukea lasten tasa-arvoisen kasvun ja oppimisen turvaamiseksi.